

Verslag

Maandag 26-05

's Ochtend vroeg om 5:00 uur gaat de wekker af. Om 6:00 uur starten 8 man vanaf de Capellse Brug aan de grote reis. Bertis stapt nog op aan de A15. Negen jonge kerels in een busje met aanhanger gaan op weg naar Roemenie. De oudere mannen gaan in de bus van Houtman. In Nederland gaat het voorspoedig, en ook in Duitsland is het niet echt druk. In Oostenrijk eten we rond 20:00 uur een schnitzel en frietjes. Om 22:30 uur komen we bij de grens van Hongarije, en daar gaan we lekker slapen in hotel Paprika.

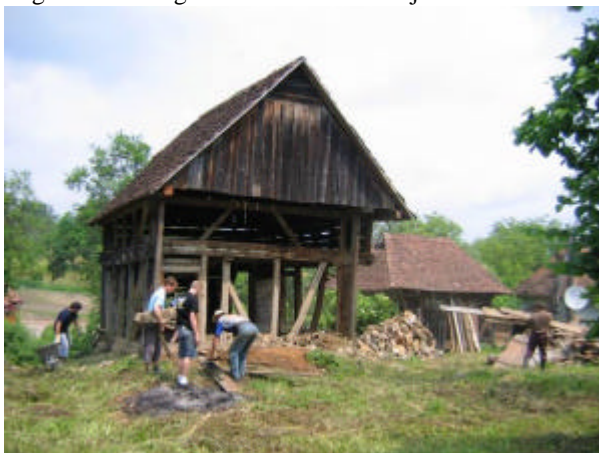
Dinsdag 27-05

We staan om 6:30 uur op voor het ontbijt. De reis door Hongarije naar Roemenie is nog lang. We denken dat we er rond het avondeten wel zullen zijn. Na een pauze willen we verder rijden en is er controle op het Hongarije-fignet. Dit is onze eerste boete die we krijgen, helemaal vergeten te kopen. Resultaat €66,- Bij de grens van Roemenie worden we zonder problemen door gelaten. Ook met de volle aanhanger. In Oradea houden we een kleine pauze en genieten we van de sfeer "Roemenie". Voor degene die het eerst meegaan, maakt dit al een grote indruk. De wegen zijn van zo een slechte kwaliteit dat er een file ontstaat om de hobbels in het wegdek te overwinnen. In een andere grote plaats raken we de weg kwijt en rijden we een stukje om. Het is erg druk op de weg zodat de reis langer duurt dan gedacht. De druk op Reinier z'n blaas loopt op tot ontoelaatbare hoogte en een noodstop moet worden gemaakt om te lozen. We moeten wennen aan de inhaalmanoeuvres die de Roemenen uithalen. Het gaat vaak net goed, ook al rijden ze met de drieën naast elkaar. Gelukkig helpt Wilco ons door de bergen en komen we 21:30 uur aan. In Roemenië is het uur later dus 22:30 uur. Warm eten schiet erbij in. Gelukkig zijn we veilig aangekomen. De andere bus is een uur eerder dan ons aangekomen.

Woensdag 28-05

Itsvan komt naar ons hotel om tekst en uitleg te geven over het project. Samen met ons gaat hij mee naar Torba. Onderweg zien we de armoede toenemen vanuit de stad naar het platteland. Een uur rijden met prachtige uitzichten over de bergen. Een weg van stenen leid ons naar het dorpje Torbat. Het gebouwtje wat we moeten opknappen is voorbereid door de plaatselijke bevolking. Het gras is gemaaid (met een zeis) en het hout voor het gebouwtje is weggehaald. Terwijl we rond het gebouwtje lopen zie we een deel van wat ooit een slang is geweest. De Roemenen stellen ons gerust dat we daar geen last van hebben omdat het gras nu kort is. We zijn onder de indruk van de leefwijze van deze mensen. Vol enthousiasme vallen we op gebouwtje aan en in no-time is het frame kaal en kan de diagnose gesteld worden over het hoe en wat. Eén hoek van het gebouw is niet stabiel en moet worden gestut. Een vrachtwagen vol hout wordt gelost. Mooi dat Roemenen even hard (of zelfs harder) werken dan ons. Casco van het gebouw wordt uitgegraven, overleg met de mensen wat wij noemen bouw en woning toezicht is er, kozijnen worden gemaakt, planken geschilderd, en alles rond het gebouw wordt bouwrijp gemaakt. Rond etenstijd krijgen we gastvrij onthaal in een tuin en blijkt dat er voor ons is gekookt. Als aperitief krijgen we Palinka. Een eigen gebrouwen drank die heerlijk is, maar wel rijk aan alcohol. Bonensoep met rauwe bosui en brood is het voorgerecht. Het hoofdmenu is een pasta met saus. Dit eten we op terwijl er rond de tafel de kippen lopen. De man blijkt timmerman te zijn en we krijgen een blik te zien van zijn werkplaats. Iets wat bij ons in een museum staat is hier nog volop in bedrijf. Ondertussen is er meer wijn dan goed is voor ons. Alles wat ze geven is zelf gemaakt. 's Avonds zijn we moe maar voldaan en gaan we te laat slapen.

Donderdag 29-05

Na veel pijn en moeite zaten we toch weer om 7:00 uur aan het ontbijt. Eerst even drinken en eten halen in de super en daarna na Torba. Inmiddels is het 9:30 uur. Een verrassing dat de Roemenen al een begin hebben gemaakt met de bekisting voor het beton storten. Een paar man houdt zich zelf bezig met schilderen, anderen met zand naar boven kruien en uniek is dat we samen met Roemenen de bekisting hebben afgemaakt. Tussen de middag krijgen we brood met vleeswaren, tomaat, paprika en weer rauwe bosui. Rond 14:00 uur komt de vrachtwagen met het grind aan voor het beton. Met al het vermogen weet de vrachtwagen boven te komen. De voorwielen zakken helemaal weg. De vracht wordt gelost. Pogingen om weg te rijden stagneren omdat de vrachtwagen totaal vast zit. Een trekker komt te hulp. Zowel de trekker en de vrachtwagen komen samen krachten te kort. Een boom en lier moeten uitkomst brengen. Uiteindelijk komt alles met veel lawaai, gespetter en het spinnen van wielen los. Mooi om te zien hoe Roemenen dat doen. Ondertussen wordt een begin gemaakt met de opbouw van ons huisje. Schroten worden vast gespijkerd en beton wordt gestort. Om 17:30 uur komen ze vertellen dat we de handen moeten gaan wassen want ook dit keer is er voor ons gekookt. Twee echtparen hebben tomatensoep gekookt, varkensvlees met aardappelpuree klaargemaakt en augurken. Uiteraard wordt ook hier voor het eten de Palinka getoast. Dit brouwsel is echter sterker dan de andere dag. Het lijkt veel op wodka. Een tweede ronde wordt voordat we het doorhebben ingeschonken. Het eten is ronduit heerlijk. Toch vraag je jezelf af hoe het is klaargemaakt als je de handen ziet van onze gastvrouwen. Als toetje wordt er koffie met appelcake opgediend. Terwijl we eten worden onze glazen voortdurend in de gaten gehouden dat het niveau van de wijn niet te laag wordt. Zelf moeten we de grens aangeven anders wordt het alcoholpercentage echt te hoog. De mannen laten trots hun bezit zien. Een hond, varkens, een paard en een koe met kalf. Emotioneel om afscheid te nemen van zulke hartelijke mensen. Zij geven het beste aan ons wat ze hebben. Om stil van te worden.

Vrijdag 30-05

Vandaag was het weer een strijd om wakker te worden, gelukkig lukte het om 7 uur aan de ontbijttafel te zitten. Daarna gingen we eerst naar de bouwmarkt, voor beits verfrollers en borrelglaasjes (omdat gisteren 2 borrelglaasjes gesneuveld waren, niet door ons). Op de parkeerplaats zaten Sjaco, Rob, Folkert en Ronald nog in de auto en raakte na een tijdje in gesprek met een Roemeen. Wij begonnen hem eerst te helpen en na een tijdje vroeg de man wat wij deden, wij legden uit dat wij vrijwilligerswerk doen en hier in de buurt een huis aan het opknappen zijn, de man vond het fantastisch. Later vroeg de man waar we dit deden wij zeiden: Torba (een Hongaars dorp). De man was hierdoor zo geschrokken/beledigd dat hij ons geen 2^e blik gunde en weg reed. Hier zie je hoe de Roemenen tegen de Hongaren aan kijken.

Daarna zijn we naar Torba gereden en zijn in groepen gaan werken. Groep 1 deed het aanvoeren van cement en het neer leggen er van, wat merendeels werd gedaan door een man die in het dorp woonde (die het echt zo mooi deed). Groep 2 was verder gegaan met het schilderen en groep 3 was verder gegaan met het houtwerk op het huis. Zo zijn we heel de middag door gegaan en we zijn erg opgeschoten, de fundering is nu helemaal gestort en zijn nu ook bijna klaar met de vloer op de 2^e verdieping en de schilders zijn nu ook bijna klaar. Het enige wat ons tegen werkte vandaag was dat we te weinig planken gekregen hebben om de 2^e verdieping af te ronden dus die moeten we morgen nog gaan bestellen. Het vervelende vandaag was alleen dat we geen tolk hadden dus het communiceren was minimaal, maar maakte niet uit want toch zie je dat je met je handen ver komt. Ook al spreken we niet de zelfde taal ons hart en ons werk spreken dezelfde taal.

Om half zes werden we opgehaald door een man die ons naar zijn huis begeleidde waar we weer een geweldige maaltijd ontvangen hebben. Weer begon de maaltijd met een traditioneel zelf gemaakt borrelglaasje Palinka waarna ze het glas elke keer weer bijvulden maar gelukkig konden we na 2 glaasjes aan de maaltijd beginnen. Eerst kregen we een overheerlijke zelf gemaakte koolsoep met brood daarna kregen we aardappels die lekker mals waren met worstjes en vlees lapjes en als een schaal voor de helft leeg was kwamen ze alweer met een nieuwe. Ook kregen we weer een zelf gemaakte wijn wat heerlijk was. Het verbaasde ons nog steeds dat ook al hebben deze mensen zo weinig dat ze ons nog zoveel geven. Ze zijn ook zo aardig en zo gastvrij en zijn zo trots op wat ze hebben en willen je alles laten zien. Wij kunnen niks anders zeggen dan dat zij een groot hart hebben en eigenlijk zou iedereen hier heen moeten komen om deze cultuur te kunnen proeven.

Later op de avond nam een van de gastheren Bertis, Sjaco en Ronald mee de berg op. Na een tijdje kwamen ze op een punt van de berg en zagen heel het dorp en alles er omheen het was gewoon een snoepje voor je ogen.

Zaterdag 30-05

Om 7:00 werd het op prijs gesteld dat we aan tafel zouden gaan. Na het eten gingen we op ons gemak naar Torba toe, Wilco, Han, Floor en Leo gingen naar de winkel om de broodnodige spullen te halen. Terwijl hun boodschappen aan het doen waren, gingen wij richting het huisje. Daar aangekomen gingen we vrijwel meteen aan de slag. Iedereen ging een beetje verder waar ze de vorige dag waren gestopt. Maar na een klein half uurtje werd er al "Kavé!!!" geroepen, en zoals je misschien al weet betekent dat koffie. Aan de zijkant van het huisje werden de platen geplaatst, de zijkanten kregen een kleurtje door Fabian en Folkert. Het dak liet zo en daar het verkwikkende zonlicht door, maar echt waterdicht was het niet. Daarom gingen Wilco en Ronald aan de slag om de dakpannen weer op hun plek terug te leggen, en waar nodig was ze te vervangen. De zolder werd alsmaar donkerder omdat Floor en Han de zijkanten dicht aan het timmeren waren. Rond de koffie kwam er een man uit het dorp om tegenhouders te zagen voor de tempex platen. Later werd dat overgenomen door Stephen en de man zijn zoon. Aan het eind van de dag werden we opgehaald om te eten bij de "locals". We reden 2 km de bergen in om te gaan eten, daaraan gekomen stond er een tafel in het gras aan een gemaakt beekje. Mooi om daar de zon onder te zien gaan. Ook de plaatselijke jeugd kwam naar deze locatie. Een doof-stomme man wist ons duidelijk te maken wat zijn werk was en hoe zijn familie eruit zag. Opvallend dat ouders vrijwel geen engels kunnen en aan hun dochter van 12 jaar vragen wat bepaalde woorden betekenen in het engels. Bij het naar huis brengen van een gezin naar Torbat. Bij het huis aangekomen worden ook daar uitgenodigd om even te komen kijken. Trots laten de vader en moeder hun kinderen, paarden, koeien en huis zien. Binnen schrikken we van een oude vrouw die ligt te slapen op de bank. Het blijkt de moeder te zijn van de man. We willen nu echt naar huis. Maar meneer pakt nog een aantal kettingzagen van verschillende maten om te laten dat dit zijn werk is. Uiteraard moeten de kettingzagen gestart worden en wordt er een demo gegeven ook al loopt het al tegen middernacht.

Zondag 31-05

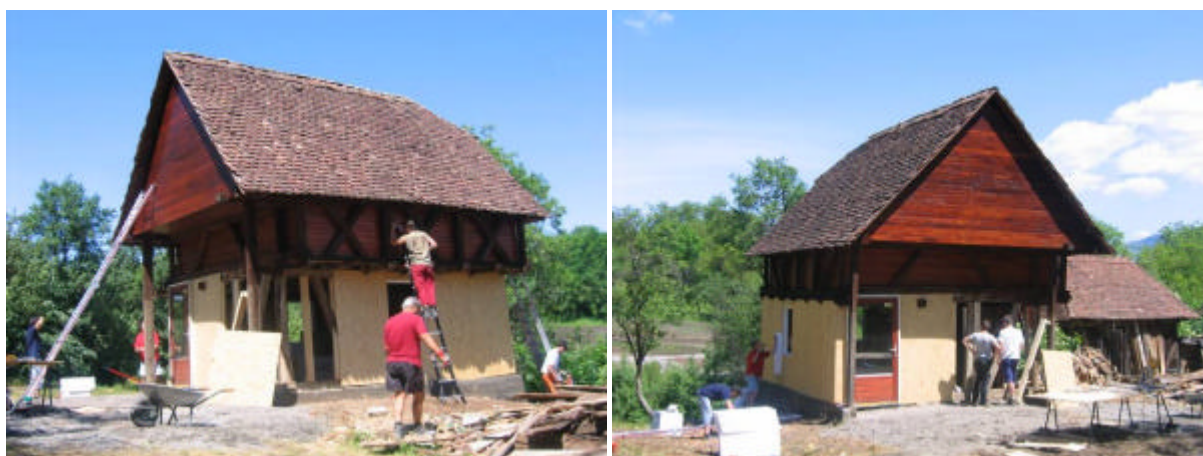
Op zondagmorgen zijn we naar de kerk geweest. Net als vorig jaar hebben we indrukwekkende dienst meegemaakt waarin de preek werd vertaald vanuit het Hongaars, naar Roemeens en vervolgens in het Nederlands. Niet gewoonten of allerlei wetten die mensen ons opleggen en waar we ons aan moeten houden maakt zalig, maar alleen het geloof in de Here Jezus. Na de dienst werden we toegezongen door de plaatselijke gemeente. Wij moesten ons omdraaien naar de gemeente toe. De gasten zitten daar altijd voorin de kerk. Aan de gezichten kon je zien dat ze ons blijmoedig toezongen. 's Middags zijn we onder leiding van Susan naar Sovata gereden om een wandeling te maken rondom een zoutcomplex. De bergen bevatten daar veel zout en uiteraard ook de meertjes daar. Velen komen daar naar toe om in het zoute water verlichting te krijgen van ziekten zoals reuma. Ook wij konden het niet laten om het drijven te ervaren in bijzonder zout water. Een soort dode zee ervaring. Susan nam ons mee op de terugweg door de bergen. En we konden koken op een mooie kamplocatie waar zij werkt. Ook dat eten smaakte heerlijk. Een man, het leek wel zwerver, lag te slapen onder de trap in het kamphuis. Het eten wat over bleef hebben we aan hem gegeven. Uiteraard hebben we het eten opgegeten rondom een kampvuur. 's Avonds laat kwamen we thuis en zijn tevreden gaan slapen.

Maandag 02-06-08

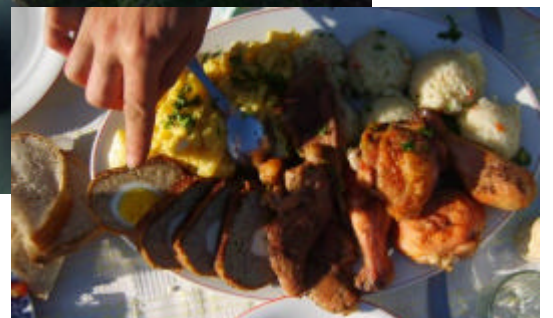
De rust van zondag heeft ons goed gedaan. Vol enthousiasme en energie gaan we weer aan de slag. Steevast staat er koffie voor ons klaar. We raken langzaam gewend aan de straffe koffie die ze voor ons zetten. De buitenkant van het huisje komt vandaag helemaal dicht. Ook het kunststof piepschuim zit er snel op. Ondertussen wordt er aan de binnenkant geïsoleerd en wordt er met houten balken een frame gemaakt om de gipsplaten er tegen te kunnen doen. De bovenste reien van de dakpannen wordt ook onder handen genomen. Zondag had het geregend en de zolder is redelijk droog gebleven. Om het 100% waterdicht te krijgen moet ook de bovenste rei dakpannen goed gelegd worden. De hele hut wordt gebeitst. De hut krijgt steeds meer een uiterlijk van een Oostenrijkse skihut. Terwijl we bezig zijn komt de meneer van zaterdagavond zijn paarden laten zien. En nu met de paarden niet op stal maar voor de kar. Het avondeten hebben we in de pastorie gegeten. Een soort spinaziesoep met brood en als hoofdgerecht iets wat leek op rusti. Er zat ook varkensvlees en kip bij. Bij iedere maaltijd eten ze augurk. Sommigen van ons gaan deze echt laten staan. We komen deze avond vroeg aan in Tirgu Mures. We besluiten om langs de Curcubeuschool te rijden onder aan de heuvel. Eén jongen herkent sommigen van vorig jaar en neemt ons in deze krottenwijk. Ondanks dat we allemaal een fototoestel bij ons hebben komen we na 15 minuten terug bij de auto en niemand blijkt een foto te hebben gemaakt. De beelden van de leefwijze van deze mensen staat op onze netvlies.

Dinsdag 03-06

Bij aankomst in Torba hebben we eerst alle spullen klaar gezet. Eén groep begon met het afmaken van het stijl en regelwerk. Een andere groep begon met het rechtleggen van de nokvorsten. Na de koffiepauze kwamen de materiaalinkopers aan met tegels voor het terrasje voor de deur. De tegels zijn er door Leo en Rob in gestraat. De tegels werden door iedereen naar boven gebracht. Wilco en Sjaco hebben geprobeerd om met pur de nokvorsten vast te leggen. Fabian en Folkert hebben het schilderwerk weer op zich genomen. Floor heeft het lijnwerk van de wanden op zich genomen met de super assistentie van Han. Aan het einde van de dag was het hele huis in gepakt met een grijze gloed van stucwerk. Reinier en Stephen hebben het stijl en regelwerk op zolder aangepakt. Het isoleren van de wanden was een mooie klus waar Ronald zijn best op heeft gedaan. Wat

vandaag compleet is afgerond om morgen het gips er tegen aan te schroeven. Rondom het huis zijn de pannen opgeruimd hier hebben Bertis en Fabian de bijdrage aan geleverd. 's Avonds zijn we gaan eten bij Victor thuis. Ook hier was het eten goed.

Woensdag 04-06

De groep gaat gewoon weer om de normale tijd uit bed. Om 9.15 vertrekken Floor, Leo, Folkert en Bertis om voedselpakketten in te pakken in Ludus. Bij Jozef ziet het er erg anders uit dan in Nederland, de pakken met drinken stond voor een groot gedeelte gewoon buiten. Maar ja "Ties is Roemenië". De spullen werden op een paar pellets gezet in zijn net nieuwe 'pakhuis'. Na een half uurtje waren alle zakken gevuld met wat voedselproducten, zoals meel, maïs, rijst en olie. Het werk in Torba ging gewoon door, en als we daar weer aankwamen gingen wij ook weer aan de gang. Boven werden de laatste schrootjes aangebracht aan de voorkant achterkant. Reinier was bezig aan de gipswanden op de begane grond. Ronald, Stephen, Gabriëlle en Ferry (opa)

gingen de voedselpakketten rondbrengen. Ze kwamen terug met 2 zakken walnoten en nog een souveniertje. De verhalen achter de deurtjes van de huizen werden ook zichtbaar. Mensen van 80 jaar werken hier nog 10 uur per dag. Pensioen of AOW? In Torbat weten ze niet wat dit is. Een man van 90 jaar die bedlegerig is en allerlei wensen meegeeft terwijl hij je hand vasthoudt. Je verstaat het niet, maar de toon maakt indruk. Mooi om ook een aantal geweien te zien van geschoten wild. Opvallend dat er ook tanden bij zitten van beren en wolven. Toen we klaar waren met opruimen gingen we naar iemand uit het dorp om te gaan eten. Toen we de bevolking gedag gingen zeggen (1 groep vertrok al de volgende morgen) kregen we echte dankbare blikken en omhelzingen. En geloof me, daar doe je het werk allemaal voor. Met een paar schoenen achterlatend gingen we lopend naar onze gastheer, Bertis moest op zijn sokken omdat hij zijn schoenen had weggegeven. Bij de gastheer kregen we weer een lekkere borrel en macaroni met rozenbotteljam. Na het eten werden er wat liedjes gezongen terwijl de gastheer meespeelde op zijn accordeon. Ook werd er nog wat alcohol genuttigd. Nadat we de bevolking daar gedag hadden gezegd gingen we naar huis.

Donderdag 05-06

We zaten uiteraard gewoon weer om de normale tijd aan tafel. Omdat Floor, Han en Leo gewoon naar Torbat zouden gaan was het wel zo gezellig om met zijn alle te ontbijten. Na een hartelijk afscheid van de 'mannen', gingen Bertis en Folkert even met ze mee om geld te pinnen. We liepen even later naar de stad om wat souveniertjes te halen. We hadden om 11 uur afgesproken bij een parkje, maar omdat de meeste in de McDonald's zaten, wachtte die gewoon op de rest. Om half 1 reden we weg bij het hotel. Onderweg werd er wat gestopt voor een pauze, ook werd er bij de McDonald's gestopt. Maar als je aan Stephen vraagt of dat een goed idee was, kan die daar wel eens negatief op reageren. Na een reis van 27 uur werd Bertis afgezet in Hardinxveld. Onderweg naar Rotterdam werd iedereen enthousiast bedankt door een liedje. Lekker om weer kunnen douchen, slapen en je eigen familie te zien. De komende tijd zullen we nodig hebben om al onze indrukken te verwerken. Op de terugweg, die 27 uur duurt, komen er volop gesprekken op gang voor het volgende project. Wie weet?

Dank aan de sponsors die dit mogelijk hebben gemaakt.

Deelnemers van de Roemeniereis 2008:

Fabian Grootendorst
Ronald den Haan
Rob Kaan
Wilko Dalhuisen
Folkert de Groot
Bertis de Roover
Stephen Noordzij
Reinier Schep
Sjaco Kaan
Han Lindhout
Leo van der Wal
Floor Berkhout